

(Folytatás a 7. oldalról.)

a Katonai Akadémia hallgatói előtt, hogy „Mao elnök sokkal magasabban áll Marxnál, Engelsnél, Leninnél, Sztálinnál.” A kínai vezető maguk hangoztatják, hogy a „proletár kulturális forradalom” nemcsak belső használatra szól, hanem „példamutató minden ország számára”. S valamelyik pekingi utcában már tábla hirdeti, hogy ott működik a „vörös gárda világbizottsága”. Mindez ilyen formán reánk is tartozik. Mi elutasítjuk ezeket a marxizmus—leninizmustól idegen nézeteket, elhatároljuk magunkat tőlük.

Mi, mint internacionalisták, a leghatározottabban elutasítjuk a szovjetellenességet, ezt az antikommunista eszmét, a nacionalizmust, annak minden szocialistaellenes megnyilvánulását. A nacionalizmus és szovinizmus nem ismeretlen Magyarországon. Hazánk és népünk századokon át idegenek elnyomottja, a magyar uralkodó osztály pedig az ország területén élő nemzetiségek elnyomója volt. Az első világháború utáni imperialista trianoni diktátum ürügyül szolgált arra, hogy az uralkodó osztályok a végletekig csigázzák a nacionalista, szovinizista szenvedélyeket, a szomszéd népek elleni gyűlölködést.

Ma szocialista országok élnek egymás mellett a Föld jelentékeny területén. A szocialista társadalmi rend létrejöttével meg-

teremtődött a lehetősége annak, hogy végérvényesen kiküszöböljük a népek kapcsolataiból a nemzeti gyűlölködést, ami hosszú századokon át oly mérhetetlen kárt okozott minden ország elnyomott és kiszármányolt dolgozóinak. A kommunista pártok ki kell, hogy tépjék a nacionalizmus gyökereit is. Csak a szocializmus képes megoldani a múlt kérdéseit, mert olyan rendet teremt, amelyben kialakul a népek, a nemzetek egyenlőségén és közös érdekein nyugvó együttműködés, testvériség.

Marx, Engels, Lenin eszméi vezetnek minket, ők tarták fel a tőkés elnyomás nemzetköziségét és mutatták meg a nemzetközi munkásosztály érdekeinek azonoságát. Ők tanították meg a munkásságot, hogy saját osztályérdekeiknek megfelelően nézze a világot, ők nevelték a munkásosztályt internacionalistává.

Pártunk önálló, politikájának kidolgozásában népünk, országunk történelmi, társadalmi és gazdasági adottságaiból indul ki, de mint internacionalista párt, mindig figyelembe veszi a proletárforradalom és a szocialista építés nemzetközi tapasztalatait. Pártunk figyelembe veszi a szocialista világrendszer közös érdekeit is, számol a kapitalista országokban működő és nehéz körülmények között harcoló testvérpártok érdekeivel is. Azt tartjuk, hogy egy for-

radalmi párt nemcsak saját munkásosztályának és népének, hanem a nemzetközi munkásosztálynak és a haladó emberiségnek is felelős munkáját.

A nemzetközi kommunista mozgalomban az utóbbi két esztendőben nagymértékben fokozódott a szakadók elszigetelődése és megerősödtek az egységterületek. Erlelődnek a kommunista és munkáspártok nagy tanácskozásának feltevélei is. A Magyar Szocialista Munkáspárt híve a nagy tanácskozás eszméjének, nem a tanácskozásért önmagáért, hanem azért, hogy erősödjön, szélesedjen egységünk, összefogásunk. Akcióegységet kívánunk elsősorban Vietnám megsegítésében, általában közös ellenségünk, az imperializmus elleni harcban.

Semmiféle kiátkozásra nincs szükség, mi tanácskozni és az imperializmus elleni harcban egyesülni akarunk minden forradalmi párttal, minden haladó erővel, így természetesen a Kínai Kommunista Párttal és az Albán Munkapárttal is. De ha az ő vezetőik ez elől ma mindenképpen elzárkóznak, a nemzetközi munkásmozgalom emiatt nem rekedhet meg, s egy szélesebb tanácskozással sem várhatunk az idők végezetéig.

A nemzetközi kommunista mozgalom és az emberiség érdeke mindennél előbbre való. Dolgozni kell annak érdekében, hogy a nemzetközi forradalmi munkás-

mozgalom mindazon pártjának képviselői találkozzanak és tanácskozzanak, amely pártok időszerűnek tartják, hogy elvtársi módon, együtt, marxista—leninista elemzés alá vegyék a kialakult helyzetet és egyetértésben megállapítsuk, az adott helyzetben mi a közös tennivalónk.

A marxista—leninista elmélet, s az azal felfegyverzett nemzetközi kommunista mozgalom, a kommunizmus eszméje feltartóztatathatatlan, s halad előre a maga történelmi útján. A nemzetközi munkásosztályt, a szocialista világrendszert, a világ kommunista és munkáspártjainak hatalmas mozgalmát az internacionalizmus tette mindenkor legyőzhetlenné és teszi ma is azzá. A magyar munkásosztály forradalmi pártja, híven a marxizmus—leninizmus tanításaihoz, mindenkor hű volt az internacionalizmus eszméjéhez, az egység gondolatához, s ez így lesz a jövőben is.

Kérem a tisztelt kongresszust, hogy a Központi Bizottság beszámolóját és a benyújtott határozati javaslatot vitassa meg és fogadja el — mondotta referátuma végén Kádár János, majd a párt, a magyar munkásosztály, dolgozó népünk, szocialista hazánk, a Magyar Népköztársaság, a proletár nemzetköziség, a népek szabadsága, a kommunizmus és a béke éltetésével zárta szavait.

Elemek és sugarak között

Látogatás a szegedi rádiokémiai tanszéken

Az üvegajtón figyelmeztető tábla: „Bérlés csak engedéllyel!”, s a látogató előtt tényleg csak a bebocsátást kérő csemetés után nyílik meg az út.

A kép, ami odabent fogadja, pontosan olyan, amelyet elképzelt magának: a falak mentén sorban ti tokzatos műszerek, min-

„Az átalakulást sugárzás kíséri”

A komoly tekintetű „statiszták” azonban egyáltalán nem valami sokadrendű közreműködői az itt folyó munkának. Valamennyien főszereplők: a mindenható anyag titkait kutatják.

Pontosabban: az atomok rádióaktív sugárzása segítségével különböző kémiai reakciók mechanizmusát és az izotópokkal kapcsolatos jelenségeket!

Ezt dr. Sirokmán Ferenc docens, az üvegajtó mögötti birodalom, a szegedi József Attila Tudományegyetem Rádiokémiai Tanszékének helyettes vezetője mondja, aki kérésünkre „idegenvezetónkké” szegődött a titokzatos műszerbirodalomban. Tőle kérdezzük:

— Mit is nevezünk tulajdonképpen izotópnak?

— Az azonos rendszámú, de különböző tömegszámú elemeket, amelyekben a protonok száma azonos, de a neutronok száma változó. Az atomok között van olyan, amelynek az atommagja instabil, ez a mag elbomlik, átalakul. Ezt az átalakulást rádióaktív sugárzás kíséri. Az atommag átalakulása során új elemek képződnek, s a jelenségeket kísérő rádióaktív sugárzás műszerekkel mérhető. A különböző rádióaktív izotópok kémiaiilag hasonlóan viselkednek, mint a nem rádióaktív izotópok, de jelenlétük a bomlás következtében állandóan követhető. Ez a jelenség lehetőséget ad arra, hogy más módszerekkel el nem dönthető vizsgálatokat valósítsunk meg.

Vagyis — egy kissé bizarr hasonlattal szólva — egy elem két izotópja úgy is felfogható, mint egy olyan ikerpár, amelynek tagjai mindenben hasonlóan egymásra, csak az egyik — mondjuk — egy szemölcsöt visel az arcán, és ez a szemölcs sugarakat bocsát ki. Ezek a sugarak pedig — akárhol is bujkáljon ez a „félke” — mindig felfoghatók és mérhetők.

Valahogy így!

Izotóp a daganat ellen

A rádióaktív izotópok kutatása — ez már a későbbi,

denféle skálákkal, mutatókkal, s a halk zúgás amely ezekből a különös dobozokból árad, stílusos aláfestő zeneként hat. A műszerek körül sürgölődő fehér köpenyes nők és férfiak komoly, figyelő tekintete ugyancsak jól illik a különös látványhoz, kis túlzással akár egy tudományos-fantasztikus film statisztáinak is beillenek...

kevesbé „tudományos” beszélgetés során derül ki — az utóbbi években rendkívül gyors fejlődésnek indult. Ezt a gyors fejlődést az magyarázza, hogy az izotópok segítségével igen sok olyan titokra derül fény, amelynek ismerete nagy gyakorlati haszonnal jár. A mezőgazdaságban például a növények foszfátfelvételét kutatják izotóppal, ilyen módon ugyanis meg lehet állapítani, melyik növény milyen körülmények között tudja magába építeni a földreke szőrt műtrágyából a legtöbb foszfátot. Ezzel meghatározható a műtrágyázás legalkalmasabb időpontja. Az orvostudományban ugyancsak hasznos segítőként a rádióaktív izotóp: többek között a betegvizsgálatnál alkalmazzák, az olyan esetknél, amikor más módszerekkel nem állapítható meg valamely betegség eredete. Gyógyászati célokat is szolgál: a pajzsmirigy rosszindulatú daganatának roncsolására például jó izotópot adnak a betegnek, a jó a pajzsmirigyben összegyűlik és gamma röntgensugárzása révén elrontolja a káros szöveteket.

Értéke: 2 millió 600 ezer forint

A szegedi rádiokémiai tanszék annak a gyors fejlődésnek köszönheti létét, mely az atomenergia békés felhasználása során a rádióaktivitás tudományos alkalmazásával kapcsolatban az egész világon általános. E fejlődés eredményeképp ugyanis az 1959-től központi izotóp laboratóriumként működő intézmény most november 1-én elnyerte az önálló tanszéki rangot.

Újabb kérdés, újabb válasz:

— Az önálló tanszéken részben kutató, részben pedagógusok munkája folyik. Munkatársai többek között a különböző szénhidrogének hőközlés bomlásának és oxidációjának mechanizmusait tanulmányozzák, de a gyógyszeripar különböző alapanyagainak kutatását is célul tűzték ki.

Megtudjuk még, hogy a falak mentén csendes zúgó készülékek hatalmas értéket képviselnek, összesen mint-

egy 2 millió 600 ezer forintba került a laboratóriumok felszerelése. A különböző berendezések nagy részét az Országos Atomenergia Bizottság adta a szegedi József Attila Tudományegyetemnek.

Az új tanszék dolgozói — ez az információ viszont már csak igen szűkszavúan fogalmazódik meg — rövid néhány év alatt ismertté tették munkásságukat a tudományos életben. Az intézet vezetője, dr. Gál Dezso egyetemi tanár például — aki jelenleg is külföldi tanulmányúton van a Szovjetunióban — tartott már előadásokat az Egyesült Államok több egyetemén, Angliában és a Szovjetunióban is. Az izotópkutatással foglalkozó könyvét, amelyet N. B. Neimann szovjet tudóssal közösen írt, a közeljövőben adják ki orosz és angol nyelven, s talán később magyarul is...

Befejezésül egy örömhírral búcsúzzunk a „szemölcsös félke” birodalmából: az intézet alagsorában 1967-ben felépítettek egy olyan berendezést, amellyel már egészen magas intenzitású sugárzásokat is el tudnak végezni a tanulmányozni a sugárzás hatására bekövetkező változásokat. Ilyen sugárforrás Magyarországon, Szegedhez legközelebb csak Budapesten található. Jövőre tehát még egy ilyen különleges „kincs” is gazdagabb lesz Szeged...

AKÁCS LÁSZLO

Mindenfelől

Saigon

Miközben az amerikaiak a DNFF fegyverszüneti ajánlatára adandó válaszon töprengenek, vasárnap minimálisra csökkent a harci tevékenység Vietnámban.

Az AFP francia hírügynökség tudósítója rámutatott, hogy a DNFF kezdeményező lépést tett egy olyan területen, amely mindig kedvező visszhangot kelt a világgözüleményben.

Amman

Jordániában — ahová vasárnap szaúd-arábiai egységek vonultak be, hogy megmentsék Husszein király hatalmát — a helyzet változatlanul feszült: a lakosság továbbra is tüntet Husszein király ellen. A király egyébként rendeletet adott ki az izraeli határ menti falvak és városok lakosságának felfegyverzéséről.

Új-Delhi

Indira Gandhi indiai miniszterelnök kijelentette: az

Magyar—amerikai megállapodás

A Magyar Népköztársaság kormánya és az Amerikai Egyesült Államok kormánya közös megállapodás alapján nagyfokú szintre emelték a magyar—amerikai diplomáciai kapcsolatokat.

Hétfőn folytatták az ENSZ-közügyülés kínai vitáját

Csatorday Károly felszólalása a közgyűlés politikai bizottságának ülésén

Az ENSZ közgyűlése hétfőn folytatta a Kínai Népköztársaság ENSZ-jogának helyreállításáról a vitát.

Haiti, Új-Zéland, Írország, Trinidad és Tobago, valamint Japán küldötte az olasz határozati javaslat mellett foglalt állást, amely — mint ismeretes — indítványozza, hogy különbizottság tanulmányozza a problémát.

Az indonéz delegátus és a ceyloni delegátus a Kínai Népköztársaság ENSZ-képviselőtérét szálit sikra.

Plimsoll Ausztrália, és Románia, Malaysia ENSZ-képviselője az amerikai javaslatot támogatta. Utóbbi hozzátette azonban, hogy kormánya végső soron szükségesnek tartja, hogy a Kínai Népköztársaság képviseltesse magát az ENSZ-ben.

Az ENSZ-közügyülés politikai bizottságának hétfői ülésén, amelyen az ázsiai, af-

Karácsonyi és újévi fegyverszünetet rendelt el a DNFF

A dél-vietnami felszabadító fegyveres erők parancsnoksága utasította csapatait, hogy 48 óra szüntessék be

a katonai támadásokat karácsonykor és újabb 48 órára újév napja alkalmából. A támadások szüneteltetésére december 24-én reggel 6 órától december 26-án reggel 6 óráig, illetve december 31-én reggel 6 órától január 2-án reggel 6 óráig kerül sor.

Ezen idő alatt az amerikai tiszték, az amerikai csapatok, valamint a dél-vietnami bábkormányzat hadseregének katonái szabadon látogathatják a templomokat és a szórakozóhelyeket, azzal a feltétellel, hogy külön-külön mennek, nem alakulhatnak és nem visznek magukkal fegyvert, vagy felderítő eszközöket. „Az ellenség minden katonai támadását ezen idő alatt úgy fogjuk tekinteni, mint a Dél-vietnami Nemzeti Felszabadítási Front parancsa által megszabott feltételek megszegését és megfelelő választ fogunk rá adni” — jelentette ki utasításában a dél-vietnami felszabadító fegyveres erők parancsnoksága.

Jugoszlávia nemzeti ünnepén

1943. november 29-én még súlyos harcokat vívott a jugoszláv népfelszabadító hadsereg, hogy kiűzze országából a hitleri fasiszta hordát, de Jajcában már összeült a Jugoszláv Antifasiszta Népfelszabadító Tanács, hogy lerakják a mai jugoszláv állam, a demokratikus Jugoszláviaság alapjait. A népfelszabadító hadsereg végül is a szovjet hadsereggel együttműködve szétzúzta a fasiszta támadókat és 1945 november 29-én már a felszabadított Belgrádban tartottak országgyűlést, amely proklamálta a Jugoszláv Szövetségi Köztársaságot.

Az elmúlt huszonegy esztendőben Jugoszláviában is egymást követték a szocialista jellegű intézkedések és 1948-ban már valamennyi bank, gyár és vállalat népi tulajdonba került. Jugoszlávia ipari termelése ma a háborúelőtti mintegy hétézsereze. Európában 1939-ben Jugoszlávia az utolsó helyen állt az iparosítás útjében. A háború utáni első évtized jelszava — „iparosítás, villamosítás” — megteremtette a gyorsabb fejlődés alapjait. Az elmúlt évtizedekben az ipari termelés átlagosan évente 10 százalékkal növekedett!

Napjainkban a szocializmus építése Jugoszláviában új utakat, módszereket keresésével folyik, többek között a gazdasági reform végrehajtásával, a párt újjászervezésével — mint ahogy jugoszláv elvtársaink hangsúlyozzák — annak érdekében, hogy hatékonyabban szolgálják Jugoszlávia adott gazdasági és társadalmi fejlődését. A szocialista Jugoszlávia bekapcsolódott a Kölcsonös Gazdasági Segítség Tanácsának munkájába, s részt vállalt a baráti országok szakosítási terveiben.

Erőtéljesen fejlődő sokoldalú kapcsolataink a baráti jugoszláv néppel fontos hozzájárulást jelentenek Európa e részének békéjéhez, további előrehaladásához.

Kádár János, az MSZMP Központi Bizottságának első titkára, Dobi István, az Elnöki Tanács elnöke és Kállai Gyula, a Minisztertanács elnöke a jugoszláv nemzeti ünnep alkalmából táviratban üdvözölte Joszif Broz Titót, a JKSZ elnökét és a Jugoszláv Szocialista Szövetségi Köztársaság elnökét, valamint Peter Sztabolicsot, a Jugoszláv Szocialista Szövetségi Köztársaság szövetségi végrehajtó tanácsának elnökét.